

Del 3. Alteret.

Etymologisk kommer ordet alter av det latinske altare som betegner offerbordet hvorpå offerdyr ble offeret til guddommen. Dette kjenner vi godt til fra Bibelen. I GT tales det mye om forskjellige altere, både jødiske og hedenske. Om altere hører vi allerede i urhistorien i 1. Mosebok. Da Noa kom ut av Arken bygget han et alter for Herren. Likeledes hører vi om at patriarkene Abraham, Isak og Jacob bygget altere for Herren og ofret. I Tabernaklet og senere i Templet var det brennofferalter og røkofferalter.

Alter i Sant Climent, Taüll, Spania 1100-t.

Det vi hører om alteret i NT gjelder stort sett den gamle pakts alter. I Åpenbaringsboken hører vi også om det himmelske alter. I den nye pakt trengs det ikke noe offeralter i gammeltestamentlig forstand. Det fullkomne offer har skjedd på Golgata da Jesus ofret seg en gang for alle. Den kristne kirkes alter har også som forbilde nådestolen i det jødiske templet. Arken var plassert i det aller helligste innenfor forhenget, og ble ved den store forsoningsfesten bestenet med blod. Paulus taler om vårt alter som Herrens bord.

Frittstående ortodoks alter

De første kristne feiret ofte Eukaristien (Nattverden) på martyrenes graver. Jesus Kristus er den største av alle martyrer han har lidd døden for alle. Derfor feirer vi Eukaristien på vårt alterbord som også kalles Kristi gravplate.

Alter på søyler (Gravkirken I Jerusalem)

De første kirkealterene var en bordplate båret av 4 søyler. I middelalderen begynte man med murte altere og mere slike som vi kjenner dem.

Alteret er kirkerommets hovedinteriør. Straks vi kommer inn i kirkerommet rettes våre øyne mot alteret. Som oftest er det plassert noe høyere enn det øvrige kirkerommet. Liturgisk forstås alteret alltid liggende mot øst, og messen feires ad orientem (mot østen/orienten). Alterbordet dekkes som regel av en stenplate med innhugde kors i hvert hjørne og på midten. Under midten er det et lite rom som kalles Sepulcrum (grav). I dette lille rommet skjules det relikvier fra noen av kirkens martyrer.

Alterdukene (underduk og overduk) viser til Jesu likklær, men også til svøpeklærne i hans krybbe. Vi snakker også om Kristi krybbes alter. På alteret skal det alltid være et krusifiks, og på hver side av dette 3 lys. Alt er sterke symboler for vår kristne tro. I gudstjenestens begynnelse legges evangelieboken midt på alteret.

Ved og på alteret forrettes Eukaristien (Nattverden) som er høydepunktet i vår kristne gudstjeneste. Jesus offer på Golgata kors gjøres nærværende på alteret i skikkelse av brødet og vinen som er våre offergaver. Der på alteret blir brødet og vinen på et for oss uforklarlig vis ved Den Hellige Ånd Jesu legeme og blod. Alteret og offergavene blir berøket med velduftende røkelse. Berøkelsen er uttrykk for vår ære for det hellige, og for bønn og innvielse.

Fr. Tore Andreas